

Staat achter de
Nederlandse horeca

Eindtermen
SVH Vinoloog/Sommelier
Geldig vanaf 6 juni 2017

Datum: 2/6/2022
Versie: 1.2

Eindtermen SVH Vinoloog/Sommelier

Het examen SVH Vinoloog/Sommelier is gericht op aankomend (gastronoom)sommeliers en professionals met enige jaren werkervaring. Het is het hoogste diploma dat je als vinoloog/sommelier kunt halen.

Eindterm 1 De kandidaat heeft kennis van de wetgeving omtrent wijn en kan deze kennis toepassen.

- kwalificatiesystemen die op de internationale wijnmarkt worden gebruikt;
- betekenis van de afkortingen voor kwaliteitswijnen in Frankrijk, Duitsland, Italië en Spanje;
- verplichte aanduidingen die op het etiket van een kwaliteitswijn afkomstig uit Frankrijk, Duitsland, Italië en Spanje moeten voorkomen;
- de belangrijkste toegestane facultatieve aanduidingen: smaakaanduiding en druivenrassen.

Eindterm 2 De kandidaat heeft kennis over de ampelografie en kan deze kennis toepassen.

- onderstammen en andere vitis soorten;
- functie van blad (fotosynthese) en wortel, de ontwikkeling en rijping van de druif (koolzuurassimilatie);
- kwekerijen, massale selectie;
- witte druivenrassen in combinatie met de belangrijkste wijnstreken;
  - chardonnay
    - Frankrijk: Champagne, Bourgogne, Languedoc;
    - Argentinië (Mendoza), Australië, Chili, Verenigde Staten, Zuid-Afrika;
    - ook blends met semillon of lokale rassen.
  - sauvignon blanc
    - Frankrijk: Loire, Bordeaux;
    - Italië: Alto Adige;
    - Zuid-Afrika: Coastal Region;
    - Nieuw-Zeeland: Marlborough;
    - USA: Californië: Napa (Fumé Blanc);
    - Chili: Casablanca;
    - ook blends met sémillon.
  - riesling
    - Duitsland: Elzas, Mosel, Rheingau, Pfalz;
    - Frankrijk: Elzas;
    - Oostenrijk: Wachau, Kamptal;
    - Australië: Clare Valley.
  - müller-thurgau
    - Duitsland.
- blauwe druivenrassen in combinatie met de belangrijkste wijnstreken;
  - pinot noir
    - Frankrijk: Bourgogne;
    - Nieuw-Zeeland: Marlborough, Martinborough;
    - Chili: Casablanca;
    - Verenigde Staten: Californië, Oregon, Washington State;
    - Zuid- Afrika: Coastal Region.
  - cabernet sauvignon en merlot
    - Frankrijk: Bordeaux, Haut-Médoc, Médoc;
    - USA: Californië: Napa Valley;
    - Chili: Maipo Valley, Aconcagua Valley, Colchagua Valley;
    - Argentinië: Mendoza;
    - Australië: Coonawarra, Margaret River;

- Zuid-Afrika: Stellenbosch; (ook blends cabernet en merlot, cabernet en shiraz).
  - syrah/shiraz en grenache/garnacha
    - Frankrijk: Côtes du Rhône, Crozes-Hermitage, Côte-Rôtie, Châteauneuf-du-Pape;
    - Spanje: Navarra;
    - Australië: Barossa, Hunter Valley, Victoria, Western Australia; (ook blends syrah en grenache, shiraz en cabernet, syrah/shiraz en viognier).
- regionaal belangrijke druivenrassen per land;
  - Frankrijk: chenin blanc, gamay, gewurztraminer, muscadet, muscat, pinot blanc, pinot gris, sémillon, viognier;
  - Italië: barbera, dolcetto, montepulciano, moscato, nebbiolo, negroamaro, nero d'avola, pinot grigio, primitivo, prosecco, sangiovese, trebbiano, verdicchio;
  - Oostenrijk: blaufränkisch, grüner veltliner, zweigelt;
  - Spanje: albariño, tempranillo, verdejo, viura;
  - Verenigde Staten: zinfandel;
  - Argentinië: malbec, torrontès;
  - Chili: carmenère;
  - Zuid-Afrika: chenin blanc, pinotage.

Eindterm 3 De kandidaat heeft kennis van de wijnbouw en omgevingsfactoren en begrijpt deze kennis

- licht, wind, dauw, luchtvochtigheid;
- voorwaarden voor het optreden van edele rotting (*botrytis cinerea*);
- bodemstructuur (klei, leem, zand, kiezel) en waterhuishouding;
- geleidingssystemen (laag, hoog), losse planten, aanplantingsdichtheid;
- bemesting en gewasbescherming;
- (valse) meeldauw, grijze rot, druifluis, voorjaarsvorst, wintervorst;
- soortelijke massa (dichtheid), rijping van de druif (aromastoffen), correctie van de oogst (aanzuren, ontzuren);
- bepaling oogstmoment (suikers en zuren), oogstmethode.

Eindterm 4 De kandidaat kan verschillende wijnbereiding analyseren

- basisbeginselen bereiding likeurwijn en gearomatiseerde wijn;
  - versterking ná gisting: Sherry;
  - versterking tijdens gisting: Port, Vin doux naturel (VDN);
  - indroging: recioto, Vin Santo;
  - *botrytis*: Beerenauslese (BA), Trockenbeerenauslese (TBA), Sauternes;
  - cryo-extractie, Eiswein;
- melkzuurgisting en bacteriën;
- kennis van hoeveelheden en verhoudingen met betrekking tot alcohol (en alcoholvrij en alcoholarm), zuren, suikers, tannine en koolzuur;
- oversteken en bijvullen, invloed van eikenhout en klaring;
- natuurwijn en bio-wijn.

Eindterm 5 De kandidaat kan verschillende wijntypen en wijnstijlen analyseren en beschrijven

- stille, versterkte en mousserende wijnen;
- kennis van de belangrijkste factoren voor de bepaling van de wijnstijl (klimaat, bodem, topografie, wijngaard vinificatie en rijping);
- alcoholgehalte, restsuiker;
- wijnen beoordelen op kwaliteit en voorzien van een proefnotitie waarin uiterlijk, geur en smaak worden beschreven volgens onderstaande criteria:
  - uiterlijk: helderheid, intensiteit, kleur;
  - geur: conditie (zuiver – foutief: kurk of oxidatief), intensiteit, aroma's (aromawiel);
  - smaak (zoet, zuur, zout, bitter umami) en smaakaroma's;
  - overig: tannine, alcohol (en alcoholvrij en alcoholarm), mousserend, viscositeit, temperatuur, depot
  - afdronk;
  - status: (jeugdig – in ontwikkeling – klaar – over de top);
  - conclusies: kwaliteit (slecht – acceptabel – goed – uitmuntend);
- herkennen en beschrijven van enkele afwijkingen (kurk, azijnsteek en oxidatie).

Eindterm 6 De kandidaat heeft kennis van wijnbouwgebieden op het noordelijk en zuidelijk halfrond en kan deze kennis toepassen

- kennis van de specifieke kenmerken van de belangrijkste Europese wijngebieden:
  - Frankrijk
    - Beaujolais Crus: Beaujolais nouveau, Brouilly, Chénas, Chiroubles, Côte de Brouilly, Fleurie, Juliéna, Morgon, Moulin-à-Vent, Régnié, Saint-Amour;
    - Bordeaux: Bergerac, Bourg en Blaye, Entre-Deux-Mers, Graves, Haut-Médoc, Libournais, Médoc, Pomerol, Saint-Émilion, Sauternes;
    - Omgeving Bordeaux: Libournais, Bergerac, Côtes de Duras, Côtes de Buzet, Côtes du Marmandais;
    - Bourgogne: Chablis;
    - Bourgogne, Côte de Beaune: Aloxé-Corton, Auxey-Duresses, Beaune, Blagny, Chassagne-Montrachet, Chorey-lès-Beaune, Côte de Beaune-villages, Hautes Côtes de Beaune, Ladoix-Serrigny, Maranges, Meursault, Monthélie, Pernand-Vergelesses, Pommard, Puligny-Montrachet, Saint-Aubin, Saint-Romain, Santenay, Savigny-lès-Beaune, Volnay;
    - Bourgogne, Côte Chalonnaise: Bouzeron, Givry, Mercurey, Montagny, Rully;
    - Bourgogne Maconnais: Pouilly-Fuissé, Pouilly-Loché, Pouilly-Vinzelles, Saint-Véran, Viré-Clessé;
    - Bourgogne, Côte de Nuits: Chambolle-Musigny, Côte de Nuits Villages, Fixin, Gevrey-Chambertin, Marsannay, Hautes Côtes de Nuits, Morey-Saint-Denis, Nuits-Saint-Georges, Vougeot, Vosne-Romanée;
    - Champagne : Montagne de Reims, Côte des Blancs, Côte des Bar, Vallée de la Marne;

-
- Charente: Grande Champagne, Petite Champagne, Les Borderies, Les Fins Bois, Les Bons Bois, Les Bois Ordinaires, Pineau de Charente;
  - Corsica: Ajaccio, Calvi, Coteaux du Cap Corse, Figari, Muscat du Cap Corse, Porto Vecchino, Patrimonio, Sartène;
  - Elzas: Bas-Rhin, Haut-Rhin;
  - Jura: Arbois, Château-Chalon, Côtes de Jura, Macvin du Jura;
  - Languedoc-Roussillon: AOC's van de gebieden: Béziers, Montpellier, Narbonne, Perpignan;
  - Le Sud-Ouest, Auch: Armagnac, Bas Armagnac, Haut Armagnac, Madiran, Pacherenc du Vic-Bilh, Saint-Mont, Tursan;
  - Le Sud-Ouest, de Lot: Cahors, Coteaux du Quercy, Côtes de Millau, Entraygues-le-Fel, Estaing, Marcillac;
  - Le Sud-Ouest, Pau: Béarn, Béarn-Bellocq, Irouléguay, Jurançon;
  - Le Sud-Ouest, Toulouse: Côtes du Brulhois, Fronton, Gaillac, Lavilledieu;
  - Provence; Bandol, Bellet, Cassis, Les Baux-de-Provence, Palette, Vins de Provence;
  - Rhônegebied (noord): Château Grillet, Châtillon-en-Dios, Clairette de Die, Condrieu, Cornas, Côte Rôtie, Côtes du Rhône, Crozes-Hermitage, Hermitage, Saint-Joseph, Saint-Péray;
  - Rhônegebieden (overig): Costières de Nîmes, Coteaux de Pierrevert, Côtes du Lubéron, Côtes du Vivarais, Grignan les Adhémar, Ventoux;
  - Rhônegebied (zuid): Beauges-de-Venise, Côtes du Rhône, Châteauneuf-du-Pape, Gigondas, Lirac, Muscat de Beauges-de-Vernise, Rasteau, Tavel, Vacqueyras;
  - Savoie: Apremont, Chautagne, Chignin, Crépy, Roussette de Savoie, Seyssel, Vin de Burgery, Vin de Savoie;
  - Val de Loire Anjou-Saumur: Anjou, Anjou Coteaux-de-la-loire, Bonnezeaux, Coteaux de l'Aubance, Coteaux de Layon-Premier Cru Chaume, Coteaux du Layon, Coteaux de Saumur, Quarts-de-Chaume, Quart-de-Chaume Grand Cru, Savennières, Saumur, Saumur-Champigny;
  - Val de Loire, Orléanais: Chateameillant, Côte Roannaise, Coteaux du Giennois, Côtes du Forez, Menetou-Salon, Pouilly-Fumé, Quincy, Reuilly, Saint Pourçain, Sancerre;
  - Val de Loire, Pays Nantais: Fiefs Vendéens, Muscadet, Muscadet-Coteaux-de la Loire, Muscadet-Côtes de Grand-Lieu, Muscadet-Sèvre et Maine;
  - Val de Loire, Touraine: Bourgueil, Cheverny, Chinon, Coteaux du Loir, Coteaux du Vendômois, Haut-Poitou, Jasnières, Montlouis, Touraine, Touraine-Amboise, Touraine-Mesland, Saint-Nicolas de Bourgueil, Touraine Oisly, Touraine-Azay-le-Rideau, Touraine Chenonceaux, Vouvray.
  - Italië, kandidaat kent de hieronder genoemde wijnregio's en de daarin voorkomende subgebieden:
    - Abruzzo: Montepulciano d'Abruzzo, Trebbiano d'Abruzzo;
    - Aostavallei;
-

-
- Apulië: Aleatico di Puglia, Copertino, Primitivo di Manduria, Salice Salentino, Squinzano, van Castel del Monte;
  - Basilicata: Aglianico del Vulture;
  - Calabria: Cirò, Greco di Bianco, Melissa;
  - Campania: Aglianico del Taburno, Taurasi, Fiano di Avellino, Greco di Tufo, Vesuvio;
  - Emilia-Romagna: Albana di Romagna, Colli Bolognesi Classico Pignoletto, Lambrusco, Romagna Albana spumante, Sangiovese di Romagna;
  - Friuli-Venezia Giulia;
  - Lazio: Cannellino di Frascati, Cesanese del Piglio, Est! Est!! Est!!!, Frascati, Frascati Superiore, Nettuno;
  - Liguria: Cinque Terre Sciacchetrà en Cinque Terre, Rossese di Dolceacqua;
  - Lombardia: Franciacorta, Oltrepò Pavese, Valtellina, Valtellina Superiore;
  - Marche: Conero, Offida, Piceno, Rosso, Rosso Conero, Verdicchio dei Castelli di Jesi, Verdicchio di Matelica riserva; Vernaccia di Serrapetrona;
  - Molise: Biferno, Pentro di Isernia;
  - Piemonte: Asti Spumante, Barbaresco, Barolo, Ghemme, Monferrato, Moscato d'Asti;
  - Puglia: Aleatico di Puglia, Castel del Monte, Copertino, Locorotondo, Primitivo di Manduria, Salice Salentino, Squinzano;
  - Sardinië: Vermentino di Gallura;
  - Sicilia: Marsala, Vergine;
  - Toscane: Bolgheri, Brunello di Montalcino, Carmignano, Carmignano en Barco Reale di Carmignano, Chianti, Montecucco, Morellino di Scansano, Rosso di Montalcino, San Gimignano, Vernaccia di San Gimignano, Vin Santo, Vino Nobile di Montepulciano;
  - Trentino-Alto Adige;
  - Umbria: Colli Perugini, Orvieto, Rosso Orvietano, Sagrantino di Montefalco;
  - Veneto: Amarone della Valpolicella, Bardolino Superiore, Prosecco, Prosecco Conegliano Valdobbiadene, Prosecco Colli Asolani, Recioto della Valpolicella, Recioto di Soave, Soave, Soave Superiore, Valpolicella;
  - Spanje, kandidaat kent de hieronder genoemde wijnregio's en de daarin voorkomende subgebieden:
    - Andalucia: Condado de Huelva, Jerez-Xérès-Sherry y, Málaga, Manzanilla-Sanlúcar de Barramedaz, Sierras de Málaga, Montilla-Moriles;
    - Aragón: Campo de Borja, Cariñena, Somontano;
    - Asturias;
    - Baskenland: Arabako Txakolina, Chacolí de Álava, Chacolí de Bizkaia, Chacolí de Getaria, Rioja;
    - Cantabria;
    - Castilla-La Mancha: Almansa, Dominio de Valdepusa, La Mancha, Manchuela, Méntrida, Mondéjar, Ribera del Júcar, Uclès, Valdepeñas;
-

-
- Castilla y León: Arlanza, Arribes, Bierzo, Cigales, Ribera del Duero, Rueda, Tierra de León, Tierra del vino de Zamora, Toro;
  - Catalonië: Alella, Ampurdà-Costa Brava, Conca de Barberá, Montsant, Costers del Segre, Penedés, Plà de Bagés, Priorato, Tarragona, Terra Alta;
  - Costers del Segre;
  - Duero: Arlanza, Arribes, Bierzo, Cigales, Ribera del Duero, Rueda, Tierra de León, Tierra del vino de Zamora, Toro; Ebro: La Rioja, Navarra;
  - Extremadura: Cava, Ribera del Guadiana;
  - Galicia: Baixas, Monterrei, Rias, Ribeira Sacra, Ribeiro, Valdeorras;
  - Islas Baleares: Binissalem, Plá I Llevant;
  - Islas Canarias: Abona, Tacoronte-Acentejo, Valle de Gülimar, Valle de la Orotava, Ycoden-Daute-Isora;
  - Jerez-Xérès-Sherry;
  - Jumilla;
  - Levante: Alicante, Valencia;
  - Madrid;
  - Murcia: Bullas;
  - Utiel-Requena;
  - Duitsland (Anbaugebiet) kandidaat kent van de genoemde Duitse Bereichen de Großlagen en Einzellagen die daar onder vallen:
    - Ahr: Ahrtal, Walporzheim;
    - Baden: Badischer Bergstraße, Bodensee, Breisgau, Kaiserstuhl, Kraichgau, Ortenau, Markgräflerland, Tauberfranken, Tuniberg;
    - Franken: Mainviereck, Steigerwald;
    - Hessische Bergstraße: Starkenburg, Umstadt;
    - Mittelrhein: Loreley, Siebengebirge;
    - Mosel; Bernkastel, Burg Cochem, Moseltor, Ruwertal, Saar;
    - Nahe: Nahetal;
    - Pfalz: Mittelhardt/Deutsche Weinstraße, Südliche Weinstraße;
    - Rheingau: Johannisberg;
    - Rheinhessen: Bingen, Nierstein, Wonnegau;
    - Saale-Unstrut;
    - Sachsen: Elstertal, Meißen;
    - Württemberg: Bayerischer Bodensee, Kocher-Jagst-Tauber, Remstal-Stuttgart, Württembergischer Bodensee, Württembergischer Unterland;
  - Portugal, de kandidaat kent de hieronder de genoemde wijnregio's en de daarin voorkomen subgebieden:
    - Alentejo;
    - Algarve;
    - Azoren;
    - Bairrada;
    - Beira Interior;
    - Dão;
    - Lafões;
    - Lisboa;
    - Madeira;
-

-
- Minho/Vinho Verde;
  - Península de Setúbal;
  - Porto en Douro;
  - Távora en Varosa;
  - Tejo;
  - Trás-os-Montes;
  - Oostenrijk
    - Carnuntum;
    - Eisenberg;
    - Kamptal;
    - Kremstal;
    - Leithaberg;
    - Thermenregion;
    - Traisental;
    - Mittelburgenland;
    - Neusiedlersee;
    - Neusiedlersee-Hügelland;
    - Neusiedlersee Reserve;
    - Steiermark;
    - Wachau;
    - Wagram;
    - Weinviertel;
    - Wien.
  - Griekenland
    - Athene (Retsina), Griekse eilanden (Santorini, Samos, Kefalonia, Kreta), Macedonië, Peloponnesos, Thessalia; Epiros, , Egeïsche eilanden, Ionische eilanden;
  - Hongarije
    - Badacsony, Balatonboglár, Bükkalja, Eger, Kunság, Mátraalja, Sopron, Tokaj-Hegyalja, Villány-Siklós;
    - Zwitserland
      - Bern, Fribourg, Genève, Jura, Neuchâtel, Tessin, Vaud;
  - Nederland
    - Apostelhoeve, De Kleine Schorre;
  - België
    - Côtes de Sambre et Meuse, Hageland, Haspengouw, Heuvelland;
  - Luxemburg
    - Moselle Luxembourgeoise;
  - Slovenië
    - Podravski, Posavski, Primorski;
  - Slowakije:
    - Bratislava, Tokaj;
  - kennis van de specifieke kenmerken van de belangrijkste wijngebieden in de wereld.
    - Zuid-Afrika
      - Breede River;
      - Cape South;
      - Coastal region: Constantia, Cape point, Darling, Franschhoek, Paarl, Stellenbosch, Swartland, Tulbagh, Tygerberg, Wellington;
      - Klein Karoo Region;
-

-
- Northern Cape;
    - Olifants River Region;
  - Verenigde Staten
    - Californië: Central Coast Area, Central Valley, Sierra Foothills, North Coast Area, South Coast Area;
    - Michigan;
    - New York: Finger Lakes Region, Hudson River Region, Lake Erie Region, Long Island, North Fork, The Hamptons;
    - Oregon: Eastern Oregon, Southern Oregon, Willamette Valley;
    - Pennsylvania;
    - Washington: Columbia Gorge, Columbia Valley, Horse Heaven Hills, Puget Sound, Rattlesnake Hills, Red Mountain, Wahluke Slope, Walla Walla Valley, Yakima Valley;
  - Canada
    - Britisch Columbia;
    - Nova Scotia;
    - Ontario;
    - Québec;
  - Brazilië
  - Chili
    - Aconcagua;
    - Bio-Bio;
    - Casablanca;
    - Choapa;
    - Curicó;
    - Elqui;
    - Itata;
    - Limari;
    - Maipo;
    - Malleco;
    - Maule;
    - Rapel;
    - San Antinio;
  - Argentinië
    - Catamarca;
    - Córdoba;
    - La Rioja;
    - Mendoza;
    - Neuquén;
    - Salta;
    - San Juan;
    - Rio Negro;
  - Uruguay
  - Bolivia
  - Peru
  - Mexico
  - Australië
    - South Australia: Barossa, Far North, Fleurieu, Limestone Coast, Lower Murray, Mount Lofty Ranges, The Peninsulas;
    - Victoria: Heathcote, Yarra Valley;
    - New South Wales: Bigrivers, Central Ranges, Gippsland, Hunter Valley, North West Victoria, Northern Rivers, Northern
-

-
- Slopes, Port Philip, South Coast, Western Plains, Western Victoria,
    - Western Australia: Central Western Australia, Eastern Plains Inland and North of Western Australia, Greater Perth, Lower Great Southern, South West Australia, West Australia South East Coastal;
      - Tasmanië;
  - Nieuw Zeeland
    - Noordereiland: Bay of Plenty, Gisborne, Greater Auckland, Hawks Bay, Northland, Waikato, Wairarapa;
    - Zuidereiland: Canterbury, Central Otago, Marlborough, Nelson, Waipara, Waitaki Valley;
  - Overige landen rond de Middellandse en Zwarte zee
    - Algerije;
    - Armenië;
    - Bulgarije;
    - Cyprus;
    - Georgië;
    - Israël;
    - Libanon;
    - Marokko;
    - Tunesië;
    - Turkije;
  - China
    - Xinjiang;
    - Wu Wei;
    - Helan Mountain;
    - Sha Cheng;
    - Dongbei;
    - Chang Li;
    - Tian Jing;
    - Jiao Dong;
    - Shaanxi;
    - Yunnan.

Eindterm 7 De kandidaat heeft kennis van de eventuele invloed van alcohol op de gezondheid en gedrag

- reclamecode voor alcoholhoudende dranken;
- wettelijke regelgeving omtrent alcohol.

Eindterm 8 De kandidaat heeft kennis van wijn en gastronomie en kan deze kennis toepassen

- universele smaakfactoren, basisregels voor combineren van wijnen en gerechten;
- samenstellen van wijnarrangementen op basis van een meergangenmenu, waarbij rekening wordt gehouden met de smaakbalans van de wijnen;
- kan een huiswijn selecteren;
- kan wensen van de gast inventariseren;
- kan advies geven over de wijn op basis van de wensen van de gast;
- is kostenbewust en zorgt ervoor dat zo min mogelijk wijn verspild wordt;

- kan de wijn introduceren met een informerend verhaal over de smaak, herkomst en combinatiemogelijkheden, waarbij rekening wordt gehouden met het type gast;
- kan op basis van de gerechten in het horecabedrijf een wijnkaart samenstellen en deze afstemmen met de bedrijfsformule.

Eindterm 9 De kandidaat heeft kennis van praktische vaardigheden voor het presenteren van wijn en kan deze kennis toepassen

- basisprincipes van wijn aan tafel;
- ontkurken van een wijnfles, idem champagnefles;
- kelners/sommeliersmes;
- sommeliersschort;
- keuze van het juiste wijnglas;
- de juiste wijze van inschenken;
- decanteren en karaferen, welke wijnen wel en welke niet;
- kennis van de juiste serveertemperatuur;
- verpakkingen en verkoopsystemen;
- wijnklimaatkast.

Eindterm 10 De kandidaat heeft kennis van sociale vaardigheden en kan deze kennis toepassen

- kan omgaan met agressie, diefstal en dronkenschap, soms 'nee' verkopen;
- kan verschillende soorten klachten onderscheiden, zoals objectieve, subjectieve, gegronde en ongegronde klachten;
- kan klachten over wijn correct afhandelen.

Eindterm 11 De kandidaat heeft kennis van bedrijfseconomische aspecten op het gebied van wijn en kan deze kennis toepassen binnen een bedrijfsformule

- barcodes en scannen, voorraadbeheer, breuk;
- bestelprocedure en gangbare leveringsconditie van wijn;
- inkopen van wijn;
- analyseren van leveranciers en met hen prijsafspraken maken;
- bewaren van wijn in het horecabedrijf;
- kan up- en crossselling bewerkstelligen;
- kan een kostenprijsberekening maken.

Eindterm 12 De kandidaat heeft kennis van de wijnmarkt

- internationaal vraag en aanbod;
- marktaandelen;
- belangrijkste wijnlanden;
- belangrijke wijntrends;
- kerngegevens Nederlandse wijnmarkt;
- publiek en privaatrechtelijke organisaties.